

Gabriel, tule takaisin on [Mika Waltarin](#) kirjoittama näytelmä vuodelta 1945. Se kertoo kahdesta naimattomasta sisaruksesta, Ulriikasta ja Kristiinasta, jotka joutuvat ”kapteeni ja johtaja” Gabriel Lindströmin huijaamiksi. Näytelmässä on myös yhtymäkohtia Waltarin muihin teoksiin, vaikka niissä yleensä käykin juuri päinvastoin: miehet joutuvat kärsimään sydämettömän naisen vuoksi.

Gabriel, tule takaisin esitettiin ensimmäisen kerran [Helsingin Kansanteatterissa](#) toukokuussa 1945. Siitä tuli heti menestys, vaikka sitä pidettiin myös moraalittomana ja [kyynisenä](#). Näytäntökaudella 1945–1946 sitä esitettiin kaikkiaan 17 suomalaisessa teatterissa, ja sen jälkeen se on ollut jatkuvasti varsinkin harrastajateatterien ohjelmistossa. [Suomen Kansallisteatteri](#) esitti sitä kolme kautta vuosina 1994–1996. [Jukka Kajavan](#) mukaan näytelmä on paras suomalainen tragikomedialla.

Näytelmän pohjalta on tehty [samanniminen elokuva](#) (1951), jossa Gabrielia esittää [Tarmo Manni](#), kolme televisiosovitusta ja [Ilkka Kuusiston](#) säveltämä ooppera.

Gabriel, tule takaisin syntyi tilaustyönä, kun näyttelijä [Helge Ranin](#) pyysi Waltaria vuonna 1944 kirjoittamaan hauskan kiertuenäytelmän. Sen toivottiin olevan intiimi komedia, jossa olisi yksi lavastus, kolme naisroolia ja yksi suuri miesrooli.^[1] Waltari kirjoitti näytelmän helmikuussa 1945.

Näytelmän esikuvana on pidetty naistenhurmaajaa [Ruben Auervaaraa](#). Auervaara itsekin viittaa 1953 ilmestyneissä muistelmissaan Waltarin näytelmään ja näyttää pitävän itseään sen esikuvana. [Panu Rajala](#) huomauttaa kuitenkin, että näytelmän kirjoitusaikoihin Auervaara oli vielä melko tuntematon ja hän nousi maanlaajuiseen kuuluisuuteen vasta 1950-luvun alussa. Näytelmä ja Auervaaran muistelmat kuvaavat naisten toimintaa ja reaktioita hämmästyttävän tarkoin samalla tavalla, minkä vuoksi Rajala epäilee Auervaaran ”kirjallisen mielikuvituksen” saaneen vaikutteita näytelmästä.

Waltari määritteli näytelmän aiheeksi ”vanhenevien naisten rakkaudennälän”. Rajalan mielestä *Gabrielissa* on samoja teemoja kuin *Noita palaa elämään* –näytelmässä, jonka Waltari kirjoitti samana keväänä. Kummatkin kuvaavat sitä, millaisen vaikutuksen outo vieras tekee rauhalliseen pikkuyhteisöön, vaikka edellisessä vieraana onkin mies, jälkimmäisessä nainen. Hänen mukaansa kummassakin näytelmässä on myös yhtäläisyyksiä *Sinuhe egyptiläiseen*. *Gabriel, tule takaisin* on poikkeuksellinen siinä mielessä, että kerrankin naiset kärsivät sydämettömän miehen vuoksi, kun Waltarin teoksissa yleensä käy päinvastoin.

Näytelmässä on kokonainen hyväksikäyttösuhteiden ketju, ensin sisarusten välillä, sitten heistä Railiin ja lopuksi vielä heistä kaikista Gabrieliin ja takaisin. Rajala on verrannut näytelmän asetelmaa [Anton Tšehovin](#) *Kolmeen sisareen*: naiset kaipaavat jotakin ja haaveilevat toisesta, kauniimmasta elämästä.